

tussen haakjes

**voor bezinning en gebed
2011/1 ■■■■■**

Woord vooraf

(Tussen haakjes) is er weer in zijn vertrouwde vorm. Begin dit jaar verving de brochure van ACW 'Armoede en overvloed' rond het jaarthema armoede de (Tussen haakjes) die normaal in het begin van het jaar verschijnt.

Het thema 'armoede' loopt ook dit werkjaar nog verder door. Het zal (hopelijk) wel nooit uit ons gezichtsveld verdwijnen, want arme mensen verdienen het niet om vergeten te worden. Het tweede deel van deze (Tussen haakjes) bevat dan ook een aantal bezinningsteksten die oproepen om samen te strijden tegen armoede. We zijn tenslotte toch allemaal kinderen van één en dezelfde vader.

We hopen dat vele mensen van deze teksten gebruik maken om zo hun eigen inspiratie en die van hun afdeling, kern, trefpunt... te versterken.

Hartelijk dank aan CM Sint-Michielsbond van Brussel voor het drukwerk.

Tussen haakjes is een initiatief van de pastorale ploeg van

ACW Verbond Brussel-Halle-Vilvoorde
Pletinckxstraat 19
1000 Brussel
Tel: 02/557 87 71

PS. Deze en vorige (tussen haakjes) zijn ook te vinden op het internet: acw.be/regiobrussel/leeszaal

ACW-nationaal heeft een interessante site met inspirerende teksten: acw.be. Klik op zingeving.

Ubuntu

Je bent een echte mens. 'Jij hebt UBUNTU.'
Volgens Desmond Tutu is dat het grootste compliment
dat een Afrikaan kan geven aan een Westerling.

Yu u nobuntu.
Jij zit in de gemeenschap.
Jij bent geen individualist.
Jij beseft dat je bestaat
dankzij andere mensen.

Ubuntu heb jij.
Jij bent geen egoïstisch type
dat geen rekening houdt met anderen.
Jij hebt respect voor elke mens die je tegenkomt.

Yu u nobuntu.
Jou tegenkomen doet deugd.
Jij maakt tijd.
Jij maakt een feestje van elke ontmoeting.
Jij kan een ander onthalen.
Jij geeft hem erkenning.

Jij hebt Ubuntu.
Als iemand pijn heeft
raakt jou dat ook.
Wat gekwetst is, behandel je voorzichtig.
Wat ziek is, wordt door jou verzorgd.

Ubuntu is in jou.
Als je angst hebt,
grijp je niet naar een mes,
want jij rekent op de gemeenschap rond jou.

Ubuntu is rondom jou.
In crisis weet je: 'Onze gemeenschap is sterk.'
Jij geniet van de draagkracht van een heel netwerk,
waar jij één geknoopt touw van bent,
dat niet gelost wordt.

Sociaal zeker?

Allemaal komen we in aanraking met de sociale zekerheid.

We trekken terug van de ziekenkas.

Krijgen kindergeld voor ons gezin.

Hopen op een goed pensioen.

Probleem is dat iedereen wel 'zijn/haar' idee heeft over onze sociale zekerheid.

En vandaag klinkt al te vaak de boodschap:

'We betalen teveel lasten' en

'Ik heb die sociale zekerheid niet nodig, nu niet...

en morgen ook niet echt.'

Want voor de hardwerkende en goed opgeleide Vlaming is het risico beperkt.

Voor de beperkte en eventuele toekomstige risico's laten we ons privé verzekeren.

Bij het begin van onze beweging

en bij de kiemen van SZ

lag dit anders.

Werkende mensen voelden het belang

van gedeelde solidariteit.

Als beweging en als leden hadden we een kijk

en een methode die vanzelfsprekend

achter het ontstaan van dit systeem stond.

Vandaag voelen we die nood veel minder.

De solidariteit voelt verplicht en koud.

Wij hebben andere wortels

dan de vaders en moeders van de SZ.

We zijn opgegroeid in groeiende welvaart van de jaren 60.

Of in de gouden jaren 70 of 80 (misschien een beetje crisis?).

Onze ervaring en die van veel bewegingsmensen
is helemaal anders:

We hebben nood aan ‘verworteling’.

We moeten onze eigen ervaring terug ‘aanscherpen’
onze wortels terug in het water steken,
en misschien koudwatervrees overwinnen.

We hebben nood aan verhalen en getuigenissen.

De RSZ-gebruikers moeten het woord nemen.

En die mensen bereiken we in onze beweging!!

Werklozenwerking van het ACV,
Ziekenzorg-CM,
Belangenbehartiging van OKRA,
Kinderopvang KAV...

Mensen overtuigen van ‘verplichte’ solidariteit
lukt niet alleen met argumenten en cijfers.

De uitdaging is opnieuw te ervaren,
te beleven en proberen aan te voelen
wat solidariteit kan betekenen.

Niet als ‘last’ omdat wij ‘moeten bijdragen’.

Maar als bron van steun en lotsverbondenheid.

Dan wordt de sociale zekerheid een evangelisch instrument
om voorwaarden te scheppen zodat we als mensen broers en
zussen kunnen zijn, kinderen van God.

[Jan Kint]

Als je het zelf druk hebt

Er zijn plaatselijke werkingen
waar alle leven uit verdwenen is,
die niet meer leven, maar overleven.
Soms zijn we geëngageerd in groepen
en samenwerkingen waarvan je denkt...
'Wat moet ik hier nu verder mee.'

Onlangs zat onze KWB ook zo even in een dipje.
Met enkele kartrekkers werd per mail
wat uitgewisseld en gezaagd...
'zien we het nog wel zitten? Waarom draaien we onze nestel af?'
Eén van de bestuursleden zond toen een bemoedigend bericht.

Als je het zelf druk hebt,
wil je je tijd niet nutteloos doorbrengen.
Wanneer je iets al een hele tijd hebt gedaan,
is de uitdaging eraf en de sleur erin.
Op een bepaalde leeftijd maak je een balans op
van je prestaties en de keuzes die je maakte.
Gemaakte keuzes beperken je tijd
en de mogelijkheden die je ziet.
Dromen en verlangens dreigen te verdampen.
Je hebt het gevoel van verlies wanneer je de balans
van je leven en je engagement opmaakt...
Kiezen is ook verliezen.
Gemaakte keuzes blijven volgen
getuigt van doorzettingsvermogen,
het is een stuk volwassenheid waarmaken.
De ingeslagen weg verder bewandelen,
het traject terug boeiend inkleuren...

Het is gemakkelijker een zinkend schip te verlaten
dan mee te hopen tot de gaten hersteld zijn.
Je laat je vastgelopen auto niet in de modder steken.
Je gaat duwen, trekken, sleuren, of zoekt hulp.
Blijven voortdoen, andere wegen zoeken,
er zijn mensen die op je rekenen,
er zijn mensen die ook voortdoen,
soms alleen al omdat jij mee doet !

Bidden... luisteren

Heer, onze God,
zo vaak is bidden voor mij spreken,
vertellen, een woordenvloed...

Leer mij dat bidden zo vaak is:
luisteren en zwijgen,
horen naar uw woord,
zomaar zitten en bezinnen,
leegte durven voelen.

Het is niet makkelijk
in deze tijd van drukte en volle agenda's
in deze dagen van alles steeds vlugger.

Geef mij een hart
dat kan luisteren, Heer,
naar wat U mij te vertellen hebt,
naar wat U van mij verlangt...

Want enkel zo kan mijn bidden
'doen' worden...
een leven in dienst van U en de ander
alle dagen van mijn leven.--Amen.

Bidden... spreken

Heer, onze God,
laat me met U spreken
als met mijn eigen vader...

Zonder angst en zonder schroom,
zonder verlegenheid en zonder masker,
zonder wikken of wegen
maar open en eerlijk.

Laat me U zeggen
wat me op het hart ligt,
wat me blij of droevig maakt,
wat ik hoop en droom
voor mezelf en voor anderen...

Laat me U vertellen
wat me bezighoudt
en wat me boeit
wat me stoort of ontgoochelt...

Laat me met U spreken, Heer,
als met mijn eigen vader.

Ik weet: U kent mijn diepste ik,
U kent mij door en door...
En toch wil ik U dit alles
zeggen en vertellen
en met U spreken
als met mijn eigen vader.

Bidden... kijken

Heer, geef me ogen om te zien,
de waarheid van de dingen,
de vreugde van de mensen,
het leed dat men moet dragen.

Geef me ogen om te kijken om me heen,
niet wegstaren wanneer ik dat zou willen,
niet opkijken naar wie het niet verdient,
niet neerkijken op wie niet
naar mijn normen leeft,
niet zwartkijken wanneer
het even tegen slaat.

Laat me uitkijken
altijd en telkens weer
naar tekenen van uw Liefde,
naar gebaren van uw warmte.

Heer, geef me ogen om te zien...
en een mond die durft te spreken,
en handen die gaan handelen
en voeten die gaan wandelen
wanneer ik zie waar Gij mij zendt.

Bidden... met Jezus woorden

Heer, onze God,
ik vind zo vaak geen woorden
om met U te spreken...

Dan voel ik me zo stil en machteloos...
Dan zoek ik tevergeefs,
maar vind geen taal.
Dan lees ik in de bijbel
dat de leerlingen van uw Zoon
die vraag al stelden...

En ze kregen een antwoord...
Wij krijgen een antwoord...

Daarom bid ik samen met hen
en met zovelen hier op aarde:

Onze Vader
die in de hemel zijt
geheiligd zij uw Naam.
Uw Rijk kome.
Uw Wil geschiede op aarde als in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven
aan onze schuldenaren.
En leid ons niet in bekoring,
maar verlos ons van het kwade.
Amen.

Bidden voor een goede geest

Wij bidden U Heer
om een geest van overleg
die ons zin geeft
voor samenwerking,

om een geest van bescheidenheid,
die ons de grenzen
van onze eigen beperkte deskundigheid
doet erkennen,

om een geest van dienstbaarheid,
die ons eigen comfort en eigen voordeel
opzij doet zetten
voor de collega of de mens in nood,

om een geest van eerbied,
die ons naar iedere mens opnieuw
doet omzien
als naar een unieke mens,
met zijn eigen geheim
dat wortelt in U.

[Mgr. Paul Schoenmaeckers]

Tevredenheid

De vergeten deugd van de tevredenheid.

Een deugd?

Neen, een nieuwe cultuur,

want tevredenheid als richtsnoer nemen
is onze samenleving op haar kop zetten.

Die samenleving draait op de motor
van de ontevredenheid:

als prikkel om te kopen,

als prikkel om te reizen,

als prikkel om vooruit te komen,

als prikkel om ontrouw te zijn,

als prikkel om te vernielen.

De tevredenheid cultiveren

is de vrede inbouwen

in ons systeem.

Ondenikbaar? Utopisch?

God van de utopie,

geef ons mensen die het aandurven

en ermee beginnen in hun eigen hart.

[Manu Verhulst]

Verhaal van het bord soep

Een vrouw gaat in de stad boodschappen doen, loopt er rond met een paar zware tassen, krijgt honger en loopt een snackbar in. Zij zet haar tassen tegen de tafelpoot, gaat naar het buffet en haalt daar een bord soep. Ze komt terug, zet haar bord soep op tafel en komt tot de ontdekking dat ze het bestek vergeten is. Ze gaat terug, komt met het bestek weer bij haar soep aan, en waarachtig: daar zit een zwarte van twee meter lang haar soep op te lepelen.

Ze denkt: ik laat me de kaas niet van het brood eten.

Maar wat ze ook tegen hem zegt, de man spreekt geen Nederlands, hij blijkt een vreemdeling te zijn.

En zij spreekt alleen maar Nederlands.

Maar ze maakt hem toch duidelijk waar het om gaat, want ze pakt haar lepel en begint van hetzelfde bord soep mee te lepelen. Die man kijkt haar eens vriendelijk aan en lacht haar breed toe. Hij schuift het bord nog een beetje haar kant uit zodat ze er beter aan kan en samen eten ze de soep op.

De soep is op, de man knikt haar vriendelijk toe en verdwijnt. Zij, toch wel een beetje beduusd, kijkt nog wat om zich heen, en waarachtig: enkele meters verder ziet ze een leeg tafeltje, daarop een bord soep en daaronder haar beide boodschappentassen.

Morgengebed

Mijn Heer en mijn God,
in elke nieuwe dag komt Gij mij tegemoet.
Laat mij U ontdekken in de schoonheid van de natuur,
in de ogen van een medemens,
in de stilte van mijn hart.

Jezus Christus,
ga met mij de weg door het leven
en leid mij naar de Vader.

Heilige Geest,
bevestig mij in het goede,
vuur mij aan,
heilig mij.
Amen.

[Agnes Lameire]

Pasen: doorgaan!

Hou er altijd rekening mee dat
er rimpels groeien in je huid,
je haren witter worden,
dagen jaren worden.

Het belangrijkste verandert echter niet,
je kracht en je overtuiging hebben geen leeftijd.
Na elke eindstreep is er een startlijn,
na elk succes volgt een nieuwe uitdaging.

Terwijl je leeft, voel dan dat je leeft.
Indien je mist wat je vroeger deed,
doe het dan opnieuw.
Teer niet op vergeelde foto's.
Ga door, zelfs al verwacht
de hele wereld dat je opgeeft.
Laat het staal dat in je zit niet verroesten.
Heb geen zelfmedelijden maar zelfrespect.

Wanneer je mettertijd
niet meer kan sprinten, loop dan;
wanneer je niet meer kan lopen, stap dan;
wanneer je niet meer kan stappen,
neem dan een wandelstok,
maar blijf doorgaan.

Zelfs wanneer we doodgaan,
zullen we doorgaan. Opstaan.
Of het leven sterker is dan de dood
weten we niet, dat hopen en geloven wij.
Maar dat liefde sterker is dan beide
staat als een paal boven water.

Wie God zegt

Wie God zegt,
moet het verhaal vertellen
van Hem die heet: 'Ik zal er zijn voor u',
die als een vader en moeder
vol scheppende goedheid is voor elke mens,
die ons de wereld heeft toevertrouwd
opdat wij er zorg voor zouden dragen,
die met ons meegaat,
ons zegent en zendt
om een zegen te zijn voor anderen.

Wie God zegt
moet het verhaal vertellen van Jezus Christus,
de mens in wie duidelijk werd
wie God is,
die zijn naam ten volle heeft waargemaakt.
De mens die er is voor anderen:
als brood aan mensen gegeven.

Wie God zegt moet het verhaal vertellen
van zijn Geest die in ons leeft,
die in ons spreekt 'Ik ben er voor u',
die ons bezielt en richt
om zijn naam in ons leven
waar te maken.

Wie God zegt
moet het verhaal vertellen van liefde,
van mensen die 'er zijn voor mekaar'
en hij moet dit doen
niet met grote woorden
maar met kleine en grote daden.

Vertrekken... op weg gaan... vakantie...

Vertrekken is allereerst uit zichzelf treden.
De korst van het egoïsme stukbreken,
die ons gevangen tracht te houden in ons eigen 'ik'.

Vertrekken, dat is niet langer rond zichzelf draaien
alsof men het middelpunt van de wereld
en van het leven was.

Vertrekken, dat is zich niet laten opsluiten
binnen de problemen van het wereldje
waartoe we behoren,
hoe belangrijk dat ook mag zijn,
de mensheid is veel groter –
en die moeten we juist dienen.

Vertrekken, dat is geen kilometers verslinden,
zeeën oversteken of supersonische snelheden bereiken.
Het is in de allereerste plaats,
zich openstellen voor de anderen,
hen ontdekken, hen tegemoet gaan.

[Dom Helder Camara]

Belang

Jarenlang was hij een overtuigde vakbondsmilitant geweest. Nooit had hij in het bedrijf op zijn horloge gekeken als een lid om raad of steun vroeg.

‘Ik ben moe,’ zei hij. ‘Straffer nog, ik ben hét moe.’

Uit zijn mond klonken deze woorden zeer onverwacht.

En inderdaad, de hem kenmerkende frisse strijdlust was weg.

‘Allé, Gaston, zo ken ik je niet. Wat ligt er op je lever?’

‘Alleen nog eigenbelang drijft vele werkmakkers. Ze proberen de beste regelingen voor zichzelf uit de brand te slepen. Tot daar nog aan toe. Maar als het ten koste van de anderen is, dan hoeft het voor mij niet meer.’

Hij zuchtte diep. ‘Vroeger werd er rekening gehouden met het belang van de anderen. Ook met het gemeenschappelijk belang.

Nu is het: ik dit, ik dat, ikke en de rest kan stikken. Ik ben het zo beu.’ Hij viel even stil.

‘Weet je’, zei hij, ‘als vakbondswerk niet een vertaling kan zijn van kameraadschap, van het opnemen voor mekaar, van je eigen belang opzij zetten voor wat de groep als geheel ten goede komt, dan zal het zich op termijn te pletter lopen op berekening en egoïsme. Wij zullen door het economisch systeem uit mekaar gespeeld worden.’

Toen ik ’s avonds even terugblikte op de ervaringen en ontmoetingen van die dag, had ik te doen met Gaston.

Eigenbelang moet gedoseerd worden. Als we geen rekening houden met de baten voor anderen, maken we het bondgenootschap van de vakbeweging kapot.

Ik dacht zelfs nog een stapje verder, met mijn grote inspiratiebron Jezus Christus; waar blijft er in zo een mentaliteit ruimte voor het belang van de zwakste?

Een samenleving die de kwetsbaarste achterlaat wordt vroeg of laat een jungle waarin mensen mekaar doden.

Een week of drie later kwam ik Gaston terug tegen.

Hij zag er fris uit en goedgemutst.

‘Je hebt precies een nieuwe adem gevonden,’ informeerde ik.

‘Er zijn nog mensen op de werkvloer die het voor mekaar opnemen,’ lachte hij. Er zijn er voorwaar.

Op weg naar elders

Wij zijn allen vreemdelingen.
Wij zijn op de wereld gekomen
om deze wereld te verlaten.
Wij zijn hier op deze aarde geboren
om voorbij te trekken
en ervan weg te gaan.
Alle wegen op deze wereldbol
hebben een richting, dat klopt;
maar geen enkele weg
leidt echt naar een einddoel...
Waar ben ik dan echt thuis?
Reiziger en pelgrim
hier op aarde,
we zijn beiden in transit,
van elders vandaan
en op weg naar elders.
Ons vaderland is daarboven.
Onze stad is in de hemel.
Ons volle leven is aan het komen...
Wij zijn voorbijgangers
in een wereld
die eens zal eindigen,
op deze aarde
die we eens moeten verlaten.
We zijn op verplaatsing,
elke dag vertrekkensklaar,
steeds in een toestand van voorlopigheid.
Kortom,
wij zijn allen vreemdelingen.

[Pierre-Marie Delfieux naar Hebrreeën 11, 14-16]

Iedereen mee!

Iedereen mee!
Kansen voor allen,
van bij de geboorte,
vanaf lager onderwijs tot universitair onderwijs.
Iedereen mee levenslang!

*Voor toegankelijkheid en kansen voor elk talent
kiezen wij in ons maatschappelijk project.*

Iedereen mee!
Met een sociaal gecontroleerde markt,
coöperatief en ethisch bankieren,
duurzame en sociale economie.
Iedereen mee met waardig werk en
betaalbare gezondheidszorg,
met ook aandacht voor zorgbehoevenden,
met toegankelijke vrijetijdsbesteding.

*Voor arbeid, sociale zekerheid en waardig leven,
daarvoor kiezen wij in ons maatschappelijk project.*

Iedereen mee
van jong tot volwassen,
vrouwen en mannen,
mensen met risico op armoede,
landgenoten van andere afkomst,
vreemdelingen én vluchtelingen,
mensen in verdrukking wereldwijd.

*Voor deelname van allen, zonder grenzen,
voor een internationale vakbeweging en voor Wereldso-
lidariteit kiezen wij in ons maatschappelijk project.*

Iedereen mee!
Welvaart rechtvaardig verdeeld,
welvaart en welzijn in evenwicht,
vanuit de eigen christelijke traditie
samen met andere religies en levensbeschouwingen.

*Ieder vanuit zijn achtergrond
geven we samen stem aan de verontwaardiging
om het onrecht aan mensen aangedaan:
als een appèl aan elkaar,
als een oproep aan de machtigen van de aarde.*

Want: Iedereen moet meetellen!

Wat is er gebeurd met de mens

Wat is er gebeurd met de mens
dat hij wapens gaat smeden om de ander te doden,
dat hij fabrieken bouwt om gevechtsvliegtuigen te maken
en bommen produceert aan de lopende band?

Wat is er gebeurd met de mens dat hij jongens en meisjes,
zelfs kinderen, opleidt om te leren schieten,
hen een opleiding geeft om dorpen en steden plat te branden
en verkrachting aan te wenden als een strategie?

Wat is gebeurd met de mens
dat hij de beste wetenschappers aanzet
om steeds verfijnder technieken uit te vinden voor de oorlog.

Wat is er gebeurd met de mens dat hij opiumvelden aanlegt
en coca verbouwt, er pasta van cocaïne van maakt
en drugsbenden vormt en andere mensen tot verslaving
brengt, hen onbekwaam maakt om mens te zijn,
om helder te denken en trouw te beminnen?

Wat is er gebeurd met de mens in dit rijk en beschaafd land
dat hier meer gevangenis moeten gebouwd worden?
Dat er meer criminaliteit is dan gerechtigheid?

Hoe komt het dat hier kinderen misbruikt worden,
dat hier zoveel verborgen huiselijk geweld is,
dat hier zoveel gezinnen uiteenvallen?

Wat is hier gebeurd dat hier mensen zijn
die vragen om te mogen sterven?

Wat is hier gebeurd?

[naar Manu Verhulst]

Bergen verzetten

Bergen verzet je
door elke dag
kleine keien te verplaatsen.

God,
laat in ons
het deugddoende besef groeien
dat al onze
kleine, delende stappen
zichtbare tekens zijn
van uw nieuwe wereld.

Keuzes maken

Waarom is er een kloof?
Tussen man en vrouw,
tussen rijk en arm,
tussen moslims en het westen.
Waarom zit dit zo?
Wie wordt hier beter van?

Maar ook...
Wat kan ik daar aan doen?
Waar kan ik andere keuzes maken?
En kan ik steeds de vraag blijven stellen?

Waarom is er een kloof?
En hoe kan het anders?
Waar is er werk aan de winkel?
Waarom zit dit zo?
Wie doet mee? We veranderen!

Onze wereld zit moeilijk ineen, niet rechtlijnig.
Onze samenleving wordt steeds meer ingewikkeld.

En dus is dat veranderen soms lastig.
Maar nog steeds maken mensen de structuren.

En dus is er hoop.
Mensen veranderen.

[naar Jan Kint]

Vader en Moeder

God,
U bent niet alleen onze goede Vader,
maar ook onze lieve Moeder.
Zonder uw liefde kunnen we niet leven
en zijn we moederziel alleen.
Dan leven we zonder uitzicht
en heeft ons hart geen rustplaats meer.
Zonder U zijn we weeskinderen
en verliezen we onze diepste geborgenheid.

Maar als U onze goede Vader en Moeder bent,
dan krijgt ons leven zin,
dan weten we ons aanvaard en bemind,
dan hebben we altijd toekomst,
zelfs in lijden en dood.
Amen.

[Leo De Cruyenaere]

Blijf bij ons

Heer, blijf bij ons, want het is avond
en de nacht zal komen.

Blijf bij ons en bij uw ganse kerk
de avond van de dag,
de avond van het leven,
de avond van de wereld.

Blijf bij ons
met uw genade en goedheid,
met uw troost en zegen,
met uw woord en sacrament.

Blijf bij ons
wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en van angst,
de nacht van twijfel en aanvechting,
de nacht van de strenge, bittere dood.

Blijf bij ons
in leven en in sterven,
in tijd en eeuwigheid.--Amen.

Zolang

Zolang er mensen zijn
die leven vanuit een diepe huivering
voor het leed van anderen
zal ik blijven hopen.

Zolang er mensen zijn
die hun slaap laten
voor het onrecht in de wereld
zal ik blijven vechten.

Zolang er mensen zijn
die macht en aanzien weigeren
om broos naast de anderen te staan
zal ik blijven liefhebben.

Zolang er gelovigen zijn
die kiezen voor het echte evangelie
met mensen aan de basis
zal ik blijven geloven.

Zolang er ouders zijn
die met hun kinderen praten
in open luisterbereidheid
zal ik blijven opvoeden.

Zolang er armen zijn
die me binnen laten in de rijkdom
van het vertrapte volk
zal ik me blijven inzetten.

Zolang er ruimte bestaat
voor vergeving en opnieuw beginnen,
bekennen en bekering,
zal ik anders gaan leven.

[naar Jean-Pierre Goetghebuer]

En-toch-mensen

We hebben het al zo druk,
en toch komen we telkens weer naar de vergadering.

We dragen ons deel van de zorgen van het leven,
en toch luisteren we vaak naar die van een ander.

Moeilijke karakters en wispelturigheid vind je in onze groep
evenveel als elders,
en toch trekken we verder met elkaar op, soms jarenlang.

We zijn even vaak als gelijk wie moe of ontmoedigd,
en toch schrappen we het kleine of grote engagement niet.

‘t Is weer van ‘t zelfde’ zuchten de mensen als ze het nieuws
zien.

‘t Zijn allemaal profiteurs’ en ‘het is altijd zo geweest’.
En toch denken wij na of er iets kan aan gedaan worden.

Ze stimuleren ons om meer te consumeren,
en toch spreken wij over consuminderen.

Een mooie snoet, een radde tong, een kick en een record,
en iemand is voor een tijdje vip of bv.
En toch eren wij stille doordouwers en achter-de-schermen-
werkers.

Groei, winst, vooruitgang zijn de voorpaginawoorden van de
krant, en toch vragen wij telkens opnieuw: wordt er niemand
vergeten?

Surfen en zappen – prettig of nuttig en al wat je wil –
en toch willen wij ook regelmatig stilstaan en dieper graven.

Het werkwoord herbeginnen wordt bij ons
één keer meer gebruikt dan stoppen
en mede daardoor is er hoop en heeft onze wereld toekomst.

Is er een kracht?

Is er een kracht die geneest
als wij op de bodem van ons kunnen zijn?
als wij pijn hebben, ziek zijn
of eenzaam door de dagen gaan:
is er een kracht die ons doet opstaan?

Kom mij niet aan
met mooie woorden,
zeg niet dat lijden een zin heeft,
een doel!
Als de afgrond zich opent en nergens houvast is
troost mij dan niet
met andermans pijn,
kom mij niet aan
met schoonheid en zon.

Maar waak met mij
in de grot van de smart,
begrijp de volle omvang
van mijn klacht,
kleineer mij niet,
laat mij mijn waardigheid.
Wie weet, in de nacht,
tussen jou en mij,
roert zich een kracht die geneest.

[Catharina Visser]

Pasen, de steen

De steen van onrecht, van zich uitgesloten weten,
van geen mens mogen zijn, zoals andere mensen.
Wentel die steen weg, God.

Verzamel ons tot groepen hier en daar,
en doe ons opkomen voor de belangen van anderen.

De steen van oppervlakkigheid,
van zich laten leven, van vluchtig plezier,
van gejaagd elkaar voorbijgaan.
Wentel die steen weg, God.

Maak ons vreugdevol en enthousiast,
hoopvol gelovend, dat er meer mogelijk is.

De steen van eenzaamheid,
van ongezien en onbegrepen zijn.
Wentel die steen weg, God.

Geef ons fijngevoeligheid,
luisterbereidheid en maak ons attent.

De hardste steen van heengaan voorgoed,
van sterven, leegte en gemis,
van afscheid, dat niet gewild is.
Wentel deze steen weg, God.

Alleen Gij zijt bij machte.
Deel ons verdriet, want in dit delen
ontstaat herleven.

Rol de stenen weg
en plaats af en toe een engel.
Engelen die, kwetsbaar,
wijzen wat leven is, voorgoed.

Zalig Pasen!

Kleur de dagen met je vrienden

Mensen die zich wat afsluiten voor anderen,
blijken overal ter wereld het minst gelukkig.

Voor geluk,
is het hebben van vrienden en familie van belang.
Maar vrienden krijg je niet vanzelf.

Om samen op stap te kunnen gaan,
moet je elkaar wel eerst ontmoeten.

Dan ontdek je wat de andere graag heeft,
waar hij en zij moeite voor wilt doen.

En dankzij een houding van,
enerzijds 'laat maar komen'
en anderzijds 'voor jou wil ik wel iets doen'
begint de uitwisseling van ideeën, van talenten,
van gevoelens, van bezorgdheden, van leven.

Geluk kun je niet forceren,
maar je kan het wel een handje helpen
door mensen samen te brengen.
Eigenlijk programmeren wij geluk.

Wanneer de basisbehoeften ingevuld zijn,
heeft iedereen, onze burens, onze collega's, onze kinderen,
vooral sociale contacten en een zinvolle tijdsbesteding nodig
om zijn geluk volkomen te maken.

CM, Ziekenzorg, Kazou, OKRA, KAV...
is zorgen dat mensen elkaar ontmoeten,
iets belangrijks met elkaar delen, samen kwaliteit zoeken,
en elkaar aanmoedigen om zich te geven.

Het is kleur geven aan de dagen,
met oude en met nieuwe vrienden.
En het is laten horen
hoe plezierig dat is en
dat het je gelukkig maakt.

Zou dat een stukje God kunnen zijn?

Al zwijgen

Al zwijgen de mensen,
de sterren en planeten zwijgen niet.
Zij zetten volledig in het licht
dat er een alom heersende bron van leven moet zijn.
Zij duiden dat er een schepper voor dit alles moet zijn.

Al zwijgen de mensen,
de bergen zwijgen niet.
Zij tonen ons het rotsvast geheim
dat er een grond van leven moet zijn.
Zij bewaren voor ons het oergeheim
dat wij in God geborgen zijn.

Al zwijgen de mensen,
de bomen zwijgen niet.
Zij zingen ons het kwetsbaar geheim
dat er een kracht tot leven moet zijn.

Al zwijgen de mensen,
de vogels en dieren zwijgen niet.
Zij zingen ons het kwetsbaar geheim
dat er adem tot leven moet zijn.

Al zwijgen de mensen,
de wateren zwijgen niet.
Zij tonen ons het verfrissend geheim
dat er een bron van leven moet zijn.

Al zwijgen de mensen,
de kinderen zwijgen niet.
Zij dromen ons het eeuwig geheim
dat ons leven een wonder moet zijn.

Zoals vroeger... 120 jaar Rerum Novarum

Ik bid dat mensen zoals vroeger
bezield zouden zijn door echte solidariteit,
dat ze opkomen voor de belangen van anderen
zelfs als dit ten koste is van zagezegd eigen belang,
dat blikken niet verengd zouden worden
tot altijd meer met steeds minder.

Ik bid dat mensen zoals vroeger
nog zouden kunnen geloven in een betere toekomst
met meer rechtvaardigheid en een betere verstandhouding,
dat mensen zich daarvoor zouden verbinden aan elkaar,
dat mensen daarvoor zouden ijveren
in straten van protest en ook rond tafels van overleg.

Ik bid dat mensen zoals vroeger
zouden zoeken naar eigentijdse netwerken,
naar de verbinding met nieuwe mensen en groepen,
dat wij beseffen nooit met genoeg te kunnen zijn
om onze droom te realiseren, dat wij ons
niet laten afremmen door statuten en structuren
of door aloude gewoontes.

Ik bid dat mensen zoals vroeger
aangespoord zouden worden door krachtige figuren,
profeten en leiders, mensen die geloven in anderen,
in het beste in elke mens, dat nog te weinig kansen kreeg.
Dat er mensen zijn die ook vandaag schreeuwen 'En nu
vooruit!',
dat er zo een beweging komt, die doorgaat na de eerste stap.

Ik bid dat mensen zoals vroeger
zouden geloven dat het kan, zouden weten wat moet,
zouden doen wat allang wordt gezegd
en zeker – zoals vroeger - niet zouden opgeven!
Nooit of te nimmer.

Bondgenoten

Wij armsten zoeken vrienden,
bondgenoten, geen meesters.
Wij geloven dat wij als volk de kans moeten krijgen
ons te organiseren en dat wij daartoe in staat zijn.
Wij hebben teveel medelijden gekregen.
Dat verlangen wij nu niet meer.
Vandaag vragen wij waardering en begrip.
Vandaag, nu wij ons lot in eigen handen nemen,
vragen wij begrip.
Begrip zelfs als onze acties jullie niet bevallen
en misschien zelfs kwetsen.
Als anderen ons leiding willen geven,
zullen wij misschien niet volgen.
Als anderen ons steunen, voelen wij ons gehinderd
en misschien zelfs vernederd.
Maar als anderen aan onze zijde gaan staan
en onze hand vasthouden
en ons toestaan moedige stappen te zetten
naar menselijke vooruitgang,
dan zijn die anderen
onze vrienden en onze bondgenoten.

[Bondgenoten over de hele wereld]

Bij ‘Dag zonder Krediet’

(laatste zaterdag van november - 26 november 2011)

Waar moet iemand die in armoede leeft
en tot over zijn oren in de schulden zit
nog in **geloven**
als een realistisch afbetalingsplan
hem nog nauwelijks de ruimte geeft om te overleven,
laat staan dat hij nog ooit zal kunnen leven?

Waar moet iemand die in armoede leeft
en tot over de oren in schulden zit
nog op **hopen**
als hij door iedereen
bestempeld wordt als een hopeloos geval,
als elk gevoel voor eigenwaarde
in de loop der levensjaren
vakkundig werd weggeschraapt?

Wie moet iemand die in armoede leeft
en tot over de oren in de schulden zit
nog **graag zien**,
als liefde al jaren niet meer werd gevoeld,
als onverschilligheid de enige mogelijkheid wordt
om het hoofd boven water te houden,
als je denkt dat je niets meer te bieden hebt?

Geloof, hoop en liefde,
is dat niet wat we uitgesloten mensen moeten geven?

[Luc Vandenabeele]

Armoede betekent stress

Armoede betekent stress.

We moeten ons dat proberen voor te stellen.

Elke dag zoeken om de eindjes aan elkaar te knopen.

Elke dag bang zijn voor weer een vensterenveloppe,
een niet te betalen rekening, weer een aanmaning.

Elke dag proberen te doen tegenover de kinderen
alsof er niets aan de hand is en hen geven wat nodig is.

Elke dag dus spanning.

Elke dag moeten op zoek gaan naar werk

en niet weten of je er voordeel bij doet,
want 'gaan werken' kost geld en moeite.

Elke dag beschaamd zijn om je verleden.

Elke dag fantaseren om erbij te horen.

Elke dag dus spanning.

Elke dag een naam krijgen in de stad,
vooral in het dorp.

Elke dag voelen dat je niemand bent,
toch niet zoals alle anderen.

Elke dag dus spanning.

Armoede betekent stress.

Geen wonder dat het soms ongezond wordt weggewerkt.

Ook arme mensen hebben dus nood
aan sociale ontspanning, die wij kunnen bieden.

We moeten ons dat proberen voor te stellen,
voorbij vooroordelen en beschuldigingen.

Het mag een belangrijke smeekbede zijn:
dat wij geholpen worden om voor te stellen wat armoede is,
dat wij daarom in ontmoeting treden met hen.

De rest komt dan – vroeg of laat- vanzelf.

[Luc Vandenabeele]

Wij weten niet ...

Wij weten niet wat armoede is.
Of toch de meesten niet.
Wie het wel weet, zwijgt er meestal over,
uit schaamte, zelfs al kan het iedereen overkomen.
Wij weten echter meestal niet wat armoede is.

Er zijn middelen om iets te weten te komen:
een boek, een film, de media...
Al zullen we nooit ten volle weten wat armoede is,
als we het zelf niet aan den lijve ondervonden hebben.

We weten niet wie de armen zijn.
Of toch de meesten onder ons niet.
Velen onder ons hebben geen contact
met die totaal andere wereld: de vierde wereld.
Sommigen onder ons wel. Ze engageren zich
al langer dan vandaag voor en met arme mensen.

Het is belangrijk om arme mensen
en hun bondgenoten te ontmoeten.
Want wat we wel weten, is beschamend:
dat ook in ons midden mensen uit kansengroepen
te weinig tot hun recht komen, te weinig kans hebben
op tewerkstelling in onze organisaties, te weinig kans hebben
op deelname aan het verenigingsleven.

De drempel van financieel tekort is één drempel.
Maar het verschil in mentaliteit tussen hun en onze wereld
is een moeilijkere drempel. Het vraagt inlevingsvermogen
om de hoogte van die drempels in te schatten.
We weten niet genoeg om die drempels te overwinnen.

Weten we dan niet genoeg?
We weten dat armoede onrecht is
en dat is genoeg om naar actie te zoeken
samen met arme mensen.

[Luc Vandenabeele]

Elke korrel rijst

Elke korrel rijst is
een druppel zweet
van elke vrouw
kromgebogen over het land dat ze bewerkt.

Elke korrel rijst is
een traan van zoveel moeders
om de hongerige blikken
van hun kinderen.

Elke korrel rijst is
een vrouw die met veel liefde
eten klaarmaakt
voor man en kind.

Elke korrel rijst is
een korrel leven,
een korrel hoop.

Elke korrel rijst is
elke vrouw die leven geeft
waar ook ter wereld.

[Roos Maes]

Juist wanneer

Juist wanneer onverschilligheid in de samenleving troef is,
zijn mensen en groepen met aandacht voor anderen
zo kostbaar.

Juist wanneer ongelijkheid in de samenleving toeneemt,
zijn mensen en groepen met zorg voor gerechtigheid
zo kostbaar.

Juist wanneer verruwing en respectloosheid alom tegenwoor-
dig zijn, worden mensen met fijngevoeligheid en tederheid
zo kostbaar.

Juist wanneer bekommernis om eigen status en materialisme
zo groot worden, zijn mensen met eenvoud en geestelijke
diepgang zo kostbaar.

Juist wanneer meer mensen niet meer geven om godsdienst
en Kerk, worden integere gelovigen en trouwe kerkmensen
zo kostbaar.

Wanneer velen afhaken
zijn jouw en mijn blijvende inzet
des te kostbaarder.

Wanneer de samenleving kouder wordt
is de Christelijke Arbeidersbeweging des te belangrijker.

Kom, we spreken mensen aan op een nieuwe tijd,
op weer zorg van allen voor allen.

[Jean-Paul Vermassen]

Vergis je niet

Vergis je niet en verklaar inderdaad niet zozeer de arme illegaal, maar verklaar wel de armoede illegaal, wereldwijd, zoals vroeger slavernij illegaal werd verklaard.

Vergis je niet en richt je aandacht niet in de eerste plaats op de ‘verkeerde’ aankopen van (arme) mensen, - ‘nodig’ om mee te tellen in de samenleving -, maar strijd tegen een economie die materiële welstand aanprijst als middel om indruk te maken en iemand te zijn.

Vergis je niet en hou het niet bij ‘armoede is ingewikkeld’, waardoor een concrete aanpak zou kunnen uitblijven, maar begrijp vooral dat de maatschappij ingewikkeld is geworden, waardoor het steeds moeilijker is om tot je rechten te komen. Niet alleen mensen uit kansengroepen, maar ook vele dienstverleners kunnen getuigen van dit probleem.

Vergis je niet en denk niet te vlug dat mensen niet te verenigen zijn, maar zie dat armen elkaar vinden in verenigingen, in organisaties, in welke ‘schakels’ of ‘kernen’ ook en denk eraan dat vakbonden, mutualiteiten en vele sociaal-culturele verenigingen zo zijn ontstaan. Ook vandaag kunnen wij stemmen versterken. Trouwens, als mensen noden zien en aan den lijve ondervinden, beseffen ze de noodzaak van het zich verenigen wel degelijk.

Vergis je niet en stel niet alleen als thermometer de kilte van de samenleving vast, maar wees samen nog meer de thermostaat, waardoor iedereen warmte en energie krijgt, waardoor elk isolement doorbroken wordt.

Vergis je niet en zie de arme niet alleen als ‘van een andere wereld’, maar ontdek hem of haar als je broeder, als je zuster, wie weet, misschien als kind van God net als jij.

[Luc Vandenabeele]

Effe checken?

naar: 'Jezus in de woestijn' Mt 4:1-11

Waarom zijn wij gedreven om armoede aan te pakken?
Welke motieven spelen er bij ons,
als mens en als organisatie?

Misschien moeten we eerst de woestijn in,
even checken wat ons echt drijft.

Is de uitdaging alleen
het veranderen van stenen in brood?
Onmiddellijke hulp, waar mensen mee gebaat zijn...
Het geeft ons meteen een warm gevoel.
Maar kunnen we die simpele noodhulp overstijgen?

Zetten we vooral onszelf bovenop een muurtje?
Met nieuwe, creatieve, artistieke initiatieven
wanen we ons de koning te rijk.
Wij hebben het probleem - en meteen ook onszelf -
in de kijker gezet.
Of kunnen we ook werken aan verandering?

Torenen we hoog boven de mensen uit,
met een beleidsdiscours over structurele oplossingen?
Want wij zijn georganiseerd en gemobiliseerd,
gemandateerd en gepolitiseerd.
Ons model biedt hét antwoord,
maar eens aan de macht blijken we even beperkt.
Kunnen we toegeven dat onze oplossingen niet perfect zijn?

Elk van deze sporen heeft zijn verdiensten en beperktheden.
Laten we vooral bewust zijn van onze mogelijkheden;
bescheiden en doordacht een weg van lange adem opgaan.
Want armoede is taai, de realiteit complex,
oorzaken zijn financieel en structureel,
de aanpak politiek en persoonlijk.

Laten we dus vooral bewust zijn van onze mogelijkheden,
en bescheiden en doordacht een weg van lange adem opgaan.

[Jan Kint]

Ik droom

Ik droom van een wereld
waar het leven uitstijgt boven wetten en regels,
waar hoopvolle woorden de weg wijzen.

Ik droom van een wereld
waar verschillen geen hinderpalen zijn,
maar kansen tot verrijking en verdieping.

Ik droom van een wereld
waar mensen zich thuis voelen
omdat het er warm is en gezellig.

Ik droom van een wereld
waar mensen kunnen groeien
naar Gods beeld en gelijkenis.

Ik droom van een wereld
waar iedereen, zonder onderscheid
luidop mag spreken.

Ik droom van een wereld
die luistert naar wie geen stem heeft,
die heelt wie gekwetst is.

Ik droom van een wereld
voorbij alle vooroordelen,
uniformiteit en hiërarchie,
voorbij alle grenzen,
van ras, geslacht, stand, natie.

Ik droom van een wereld
die een gemeenschap is
in alle kleuren en gezindheden.

Ik droom van een wereld zonder macht
die de Geest de ruimte laat
Gods kracht in ons
aan te wakkeren en brandend te houden.

[Roos Maes]

Inhoud

Ubuntu.....	3
Sociaal zeker?	4
Als je het zelf druk hebt	6
Bidden... luisteren	7
Bidden... spreken.....	8
Bidden... kijken	9
Bidden... met Jezus woorden	10
Bidden voor een goede geest	11
Tevredenheid.....	12
Verhaal van het bord soep.....	13
Morgengebed	14
Pasen: doorgaan!.....	15
Wie God zegt	16
Vertrekken... op weg gaan... vakantie.....	17
Belang	18
Op weg naar elders.....	19
Iedereen mee!.....	20
Wat is er gebeurd met de mens.....	22
Bergen verzetten	23
Keuzes maken	24
Vader en Moeder.....	25
Blijf bij ons.....	26
Zolang	27
En-toch-mensen	28
Is er een kracht?	29
Pasen, de steen	30
Kleur de dagen met je vrienden	31
Al zwijgen.....	32
Zoals vroeger... 120 jaar Rerum Novarum	33
Bondgenoten	34
Bij 'Dag zonder Krediet'	35
Armoede betekent stress	36
Wij weten niet	37
Elke korrel rijst.....	38
Juist wanneer.....	39
Vergis je niet	40
Effe checken?.....	41
Ik droom.....	42

goed om weten

14 oktober	okra startdag
17 oktober	werelddag van verzet tegen armoede
29 oktober	ziekenzorg cm pastorale vorming
1 november	Allerheiligen
19 november	ziekenzorg cm startdag
27 november	begin van de advent
18 december	kwb kersttocht
20 maart	acw inspiratienamiddag

(tussen haakjes)

van en voor

cm

kaj

acv

kav

acw

kwb

okra

Pasar

familiehulp

ziekenzorg cm